

DYSTANS SPOŁECZNY WOBEC OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ JAKO PROBLEM PEDAGOGIKI SPECJALNEJ

Tom I

Przyczyny – Konsekwencje – Przeciwdziałanie

Pod redakcją

Moniki Parchomiuk i Beaty Szabały

WYDAWNICTWO UNIwersYTETU MARIi CURIE-SKŁODOWSKIEJ

LUBLIN 2012

WOJCIECH OTREBSKI, KATARZYNA MARIAŃCZYK,
REGINA DUSZA-PRZYBYLIŃSKA

Nietypowa aktywność osób z niepełnosprawnością umysłową jako czynnik zmieniający ich postrzeganie oraz postawy społeczne wobec nich

Kontekst teoretyczny prowadzonych badań

W myśl podejścia poznawczego zrozumienie zachowań społecznych człowieka wymaga przyjęcia, że tworzy on reprezentacje poznawcze samego siebie, innych ludzi i grup społecznych. Sposób postępowania człowieka uwarunkowany jest bowiem treścią tych reprezentacji. Stosunek do osób z niepełnosprawnością, oparty często na stereotypach, czyli uproszczonych regułach przetwarzania, prowadzi do kształtowania negatywnych postaw wobec nich, a zaktywizowanie adekwatnego do rzeczywistości obrazu osób z niepełnosprawnością może pomóc w pełnej integracji tych osób ze środowiskiem społecznym.

Postrzeganie osób niepełnosprawnych umysłowo

Spostrzeganie społeczne innych ludzi to złożony układ procesów odbioru i przetwarzania informacji, dzięki którym powstaje u człowieka subiektywny obraz rzeczywistości. Dzieje się tak za sprawą mechanizmów percepcji społecznych, opartych na pomijaniu i nadużywaniu wiedzy. Pominięcie polega na niezwracaniu uwagi na wszystkie napływające informacje z powodu braku czasu i ograniczonych możliwości odbioru i przetwarzania informacji. Powstający w efekcie takiego przyśpieszonego spostrzegania obraz osoby jest więc niepełny i trzeba go uzupełnić, co prowadzi do nadużyć. Polegają one na dodaniu do danych rzeczywistych, informacji „z głowy”, tzw. pseudodanych (B. Wojciszke, 2002).

W naszej pamięci semantycznej są przechowywane schematy, czyli umysłowe reprezentacje tego, co w zmiennej rzeczywistości najbardziej typowe, stałe, powtarzające się (T. Mądrzycki, 1986). Schematy powstają w ciągu nieustannej kategoryzacji obiektów, z którymi człowiek się styka. Ludzki umysł strukturalizuje wiedzę i sądy o świecie społecznym. Podstawowym elementem wiedzy o tym, co nas otacza jest właśnie schemat poznawczy. Schematy nie zawierają wszystkich wiadomości na temat danego fragmentu rzeczywistości. Tworzy je wiedza

